

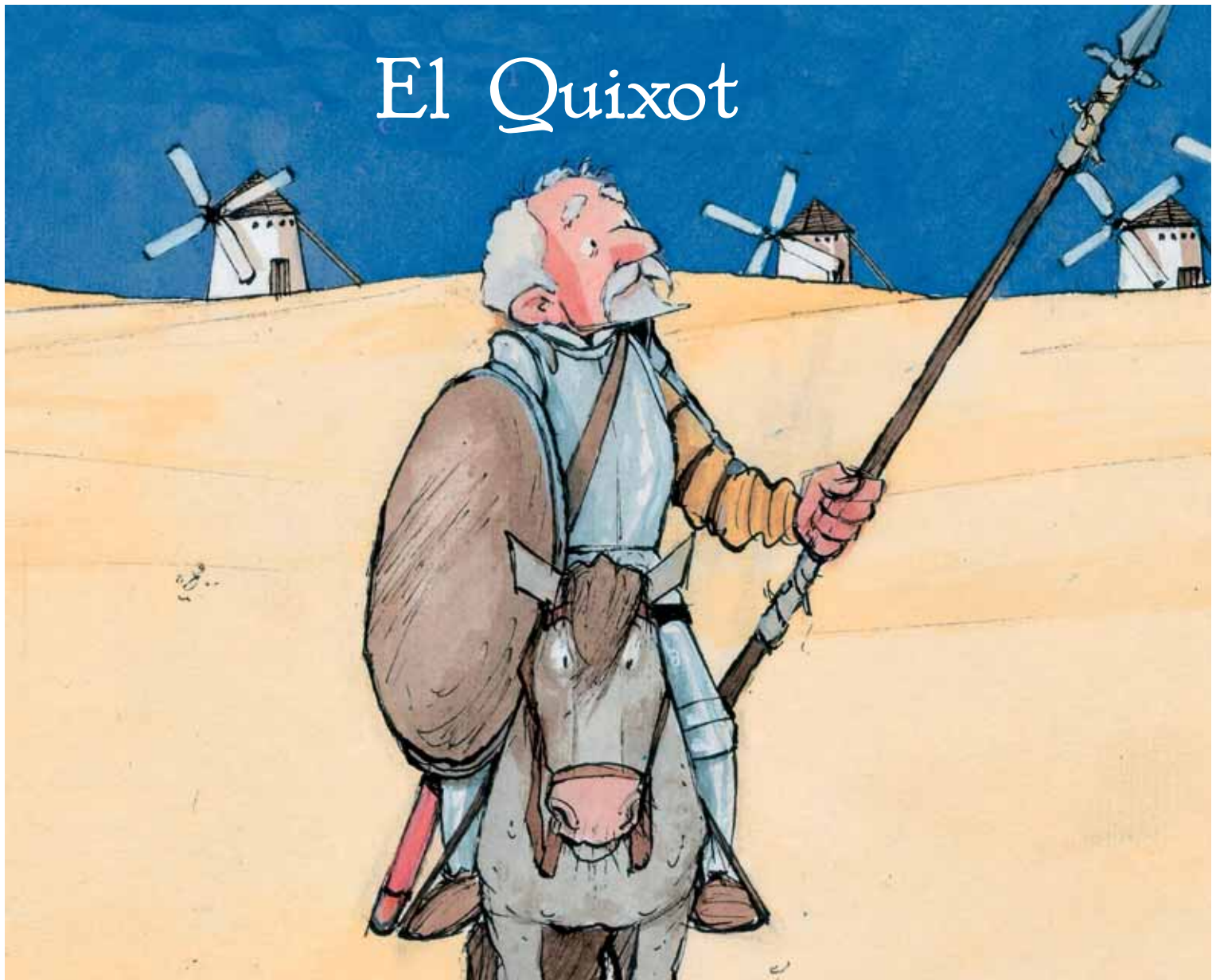
estratègies d'animació estratègies d'animació estratègies

d'animació **estratègies d'animació** estratèg

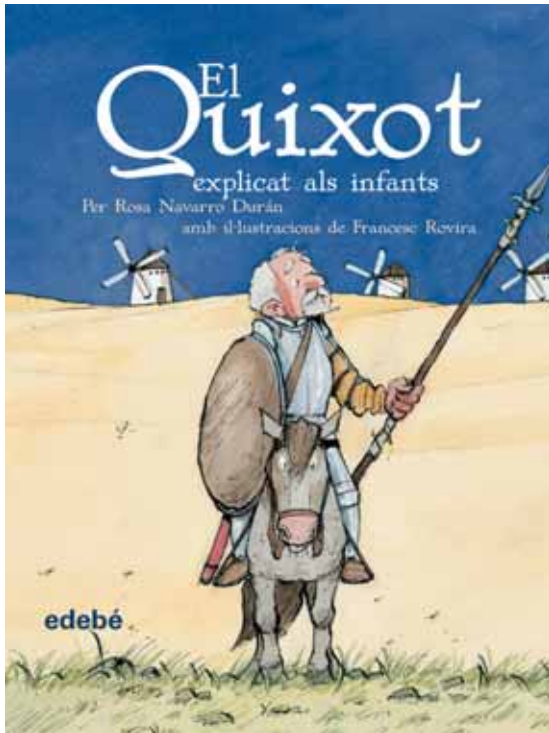
estratègies d'animació estratègies d'animació estratèg

d'animació estratègies d'animació **Clàssics explicats**

als infants estratègies d'animació estratèg

ESTRATÈGIES D'ANIMACIÓ A LA LECTURA

EL QUIXOT

Objectius

- Fomentar les capacitats dels alumnes per a l'expressió oral, escrita, plàstica i corporal.
 - Augmentar els coneixements dels alumnes sobre la novel·la cavalleresca com a gènere, contextualitzant-la en el seu espai i temps corresponents.
 - Promoure l'ús del diccionari.
 - Augmentar l'ús de la fantasia i la imaginació a l'hora de desenvolupar històries.
- Augmentar el pensament plàstic i creatiu a l'hora d'assumir punts de vista diferents als propis.
 - Augmentar l'empatia.
 - Desenvolupar les pròpies capacitats per treballar el conflicte i per a la resolució de problemes.
 - Augmentar la capacitat per a prendre consciència i reflexionar sobre alguns temes.
 - Augmentar la capacitat per extrapolar i identificar-se personalment amb alguns punts de vista o situacions literaris.
 - Facilitar l'expressió emocional.
 - Promoure el treball en equip.

Orientacions

Gran part de les activitats proposades poden treballar-se a diferents nivells d'aprofundiment, en funció de l'edat i de les característiques dels alumnes que les treballin. Exercitar l'empatia i la identificació amb punts de vista i plantejaments vitals divergents del propi és un dels objectius subjacents a gairebé totes. Perquè en aquest nivell l'aprofitament sigui potencialment factible, serà necessari que el clima d'aula sigui distès, segur, fiable. El professor, posant-se com a exemple i participant de les activitats que impliquen autoreflexió i expressió emocional, pot contribuir enormement.

ACTIVITAT 1

(Abans de la lectura): **PREMURAL**

Objectius

- Facilitar un primer apropament a la novel·la, així com a la figura de Cervantes.
- Portar a la consciència dels alumnes tots els coneixements previs que té sobre el Quixot i sobre Cervantes.
- Facilitar el treball de grup.
- Augmentar les capacitats de recuperació i expressió de la informació.

Descripció

El Quixot és un clàssic conegut per tots, grans i petits, l'hagin llegit o no. La proposta consisteix en què, abans de llegir-lo, els alumnes facin un mural amb tots els coneixements previs que tenen d'ell, siguin o no correctes, o bé estiguin més o menys ajustats a la novel·la. El mural serà com una pluja d'idees gràfica, en la qual tindran cabuda totes les aportacions de tots els alumnes, tant referides al seu coneixement del Quixot, com idees, reflexions, sentiments i invencions que els hi suggereixi la figura del cavaller o l'obra per ella mateixa.

El mural estarà format tant per textos i paraules com per dibuixos, retalls, etc.

Es tracta d'establir en el paper tots aquells aspectes del Quixot que siguin accessibles per als alumnes abans de llegir l'obra.

Aquest mural serà el protagonista, penjat a l'aula, durant la lectura del llibre.

Orientacions

Com ja s'ha dit, es tracta d'establir totes les idees respecte d'aquest personatge de patrimoni universal, essent poc important (de moment) si les idees s'ajusten o no a la realitat de la novel·la de Cervantes. Per això, el professor s'ocuparà de què tots els alumnes participin del mural d'alguna manera, perquè el producte final sigui producte de tota l'aula.

ACTIVITAT 2

(Abans de la lectura): **CERVANTES**

Objectius

- Fomentar les pròpies habilitats i recursos per a la investigació: recollida i organització de la informació.
- Fomentar l'empatia i la capacitat de posicionar-se en un rol predeterminat.
- Augmentar les habilitats per a l'expressió oral, escrita i plàstica.
- Promoure la contextualització de l'obra tot partint de l'estudi del seu autor.

Descripció

De la mateixa manera que la seva obra, Miguel de Cervantes és una figura de la història de la literatura, coneguda per tothom, tot i que a diferents nivells. Durant aquesta activitat, els alumnes investigaran individualment, a través de llibres de literatura, enciclopèdies, biografies, Internet, etc., tot el que puguin respecte de la vida i l'obra de Cervantes.

El dia assignat, posaran en comú tota la informació, parlant en primera persona, com si ells mateixos fossin Cervantes. El professor anirà recollint les dades, per crear posteriorment un mural entre tots els alumnes, que contingui tot el que han descobert sobre l'escriptor.

5

Orientacions

Com se suposa, la informació recollida per cada alumne serà similar, si no idèntica, donat que el personatge és el mateix per a tots i les fonts són limitades. Però com l'objectiu és valorar la feina de tots i aconseguir un producte construït en comú, dependrà de l'habilitat del professor buscar matisos diferenciadors en el material que exposi cada alumne. Per facilitar aquesta tasca al professor, es pot donar un petit salt de la biografia a la fantasia, i, donat que cada alumne exposarà les idees recollides en primera persona, el professor pot fer una pregunta a cadascun, essent necessari fer un exercici d'empatia i creativitat per part de l'alumne a l'hora de donar la seva resposta. Per exemple: Miguel, et vas basar en algú per descriure físicament a Don Quixot? O bé: Miguel, per què molins i no arbres?

Així, el producte final serà una barreja de realitat i fantasia que pot arribar a ser molt rica i variada.

ACTIVITAT 3

(Durant la lectura): **LLIBRES DE CAVALLERIES**

Objectius

- Augmentar les pròpies habilitats i recursos per a la recollida, organització i selecció de la informació rellevant respecte d'un tema donat.
- Augmentar els seus coneixements sobre els llibres de cavalleries com a gènere literari, contextualitzant-los en el seu espai i temps corresponent.
- Augmentar les pròpies capacitats per a l'expressió escrita i per a la creació d'històries.
- Fomentar la creativitat i l'ús de la fantasia.
- Promoure la lectura.

Descripció

Don Quixot estava obsessionat amb els llibres de cavalleries. Mitjançant aquesta activitat facilitarem la presa de contacte dels alumnes amb aquest gènere literari tan abundant durant l'Edat Mitjana, en desús en el temps de Cervantes.

Es tracta que, en grups de quatre, investiguin tot el que puguin respecte als llibres de cavalleries: característiques del gènere, estructura bàsica, context històric, principals títols, etc. Per fer-ho, poden recórrer als seus llibres de literatura, a enciclopèdies, etc. El dia assignat, posaran en comú tota la informació recollida. Quan s'hagin unificat els criteris i les característiques del gènere, mantenint els mateixos grups, elaboraran una senzilla narració cavalleresca, com si pertanyés a l'Edat Mitjana. Totes les novel·les passaran a formar part de la biblioteca de l'aula, i, al llarg del curs, tots els alumnes hauran de llegir les que han escrit els seus companys.

Orientacions

Per a un millor aprofitament de l'activitat proposada, seria molt interessant que el professor de literatura dediqués una sessió a treballar la novel·la cavalleresca, tot i que fos

superficialment, com a manera d'introduir als alumnes en el seu treball d'investigació, així com per formar part de les seves fonts.

Per comprovar que tots els alumnes llegeixen les novel·les escrites pels seus companys, podria ser efectiu que tinguessin que escriure una breu crítica o opinió personal després de la lectura, que el professor podria supervisar.

ACTIVITAT 4

(Durant la lectura): **EL TRAJECTE**

Objectius

- Contextualitzar espacialment el trajecte de don Quixot.
- Augmentar les seves capacitats espacials.
- Fomentar les seves habilitats per orientar-se i interpretar un mapa geogràfic.

Descripció

Aquesta activitat durarà molt poc temps i requerirà poca dedicació per part dels alumnes, però els ajudarà a ubicar-se geogràficament durant la lectura del llibre. Consisteix en què disposant d'un mapa geogràfic de la Península Ibèrica, que prèviament els hi haurà facilitat el professor, a mesura que en Quixot i en Sanxo van recorrent diferents pobles, vagin trobant-los i assenyalant-los en el mapa, de manera que, quan acabin la lectura, puguin unir tots els punts i obtenir la ruta del Quixot.

8

Orientacions

Aquesta activitat poden realitzar-la individualment, cada alumne amb el seu mapa, o tots alhora, en un mapa que hagi disposat el professor penjat a l'aula, perquè tots els alumnes hi tinguin accés.

ACTIVITAT 5

(Durant la lectura): **ELS ENCANTAMENTS**

Objectius

- Promoure el treball en equip.
- Fomentar l'activitat creativa i l'ús de la imaginació, aplicat al desenvolupament d'una narració.
- Augmentar les pròpies habilitats per a l'expressió escrita.
- Promoure la seva capacitat per representar rols i adoptar punts de vista diferents al propi.
- Augmentar la pròpia capacitat per a la interpretació i l'expressió corporal.

Descripció

Al llarg de la novel·la, cada vegada que la realitat no coincideix amb la voluntat de don Quixot, en lloc d'acceptar que les coses no són com ell vol, ho atribueix a encantaments i sortilegis. Creu que el mag Frestó, el seu arxienemic i producte literari d'una de les seves novel·les favorites, el persegueix i el sotmet a múltiples encanteris i sortilegis. En aquesta activitat es tracta d'exercitar la fantasia dels alumnes a l'hora de crear encantaments que bé poguessin haver pertangut al relat de Cervantes. Per fer-ho, formaran grups de quatre i elaboraran una petita aventura de l'estil de les narrades, en la qual don Quixot creu ser víctima d'un nou sortilegi. Per enriquir l'obra, poden crear personatges i situacions de la seva invenció.

El dia assignat, faran una breu representació de l'escena creada per a la resta de companys.

Orientacions

Per aconseguir un enriquiment real a través d'aquesta tasca, és molt important la participació de tots els alumnes tant pel que fa a la creació com a la representació dels seus suposats encanteris. El professor insistirà en la creació de contextos i personatges nous, per afegir originalitat i diversitat als textos. En la línia dels passatges narrats per Cervantes, poden obtenir textos molt humorístics.

ACTIVITAT 6

(Durant la lectura): **QUÈ SE SENT?**

Objectius

- Fomentar la creativitat.
- Augmentar la presa de contacte dels alumnes amb el sentit de la oïda.
- Desenvolupar les seves capacitats per a la discriminació auditiva.
- Fomentar l'ús de la tecnologia a l'hora d'elaborar, muntar i exposar determinat treball.

Descripció

En el capítol “Una llarga nit plena d’estranyes i horribles sorolls”, don Quixot i en Sanxo Panza van viure una nit molt dura, espantadíssims per uns estranyes sorolls que atribuïen a enemics i exèrcits. L’endemà van descobrir que eren maces mogudes per l’aigua, que es dedicaven a aixafar roba. La proposta d’aquesta activitat consisteix en què els alumnes exercitin el seu sentit de la oïda. Per fer-ho, individualment o per parelles, es dedicaran a gravar diversos sons en un radiocasset, per, el dia assignat, realitzar entre tots una audició-endevinalla. El radiocasset de l’aula anirà reproduint cada so, i els alumnes hauran d’endevinar a què correspon. D’aquesta manera podran comprovar si la seva oïda es tan fina com es pensen.

10

Orientacions

El professor animarà els alumnes a deixar volar la seva imaginació a l'hora de gravar els sons més diversos. Pot ajudar-los una mica donant idees a manera d'exemple, com serien: el so de l'aixeta de l'aigua, el so d'arrugar un diari, el so de la llet bullint, etc. Alguns sons es podran reconèixer més fàcilment que altres, l'objectiu és que siguin variats, per augmentar en els alumnes la seva capacitat discriminatòria.

Podria passar que algun alumne no tingui radiocasset per realitzar les seves gravacions; en aquest cas, el professor pot prestar el radiocasset de l'aula als alumnes que es trobin en aquesta situació.

ACTIVITAT 7

(Durant la lectura): L'ILLA

Objectius

- Augmentar l'autoconsciència dels alumnes respecte de les seves il·lusions, somnis i anhels.
- Fomentar les habilitats per a l'expressió escrita.
- Augmentar la capacitat dels alumnes per projectar-se en el futur.
- Promoure l'empatia i la capacitat per assumir un punt de vista aliè.

Descripció

Un dels més grans desigs d'en Sanxo Panza és ser governador d'una illa, i de fet, tot i que de forma falsa, durant una setmana compleix el seu somni. En aquesta activitat es tracta que els alumnes comparteixin els seus propis desigs. Per fer-ho, cada alumne escriurà en un paper, de forma anònima, quin és el seu desig, on li agradaria veure's d'aquí deu anys, de la forma més detallada possible. Introduiran aquests papers en una bossa i posteriorment cada alumne agafarà un paper a l'atzar i exposarà en veu alta el desig formulat, en primera persona, com si fos el seu propi desig. Els companys podran fer-li preguntes, de manera que l'alumne hagi de fer seu el somni del seu company, concretar-lo encara més i donar-li forma.

11

Orientacions

Perquè cada alumne s'identifiqui amb el somni d'un dels seus companys, és imprescindible que, quan agafi el paperet a l'atzar, no li toqui el seu; si és així, tornarà a posar-lo a la bossa i agafarà un altre.

Per enriquir més aquesta proposta i veure quin és el nivell de coneixement de la personalitat i desitjos dels alumnes respecte dels seus companys, després de l'exercici d'expressar cada desig en primera persona poden intentar endevinar qui era l'autor del text, és a dir, a qui pertany realment aquest desig.

ACTIVITAT 8

(Després de la lectura): L'ARMADURA

Objectius

- Conèixer els principals elements que conformen una armadura medieval.
- Augmentar el seu vocabulari.
- Fomentar l'ús del diccionari.
- Fomentar les seves habilitats plàstiques.

Descripció

Don Quixot, com a bon aspirant a cavaller, el primer que va fer va ser proveir-se d'una armadura, d'armes i d'un cavall. Realitzant aquesta activitat, els alumnes podran conèixer les diferents parts d'una armadura. Per fer-ho, el professor facilitarà a cada alumne dos folis: un amb noms de parts d'una armadura, i un altre amb la seva definició corresponent, perquè, intuïtivament i usant el diccionari, cada alumne relacioni els substantius amb les seves definicions. Quan s'hagi comprovat que tots han obtingut les correspondències correctes, es tracta de reproduir una armadura medieval, individualment o per parelles. Els materials seran casolans, com per exemple cartró, cartolina, paper d'alumini, etc. Cada alumne s'ocuparà de realitzar una part i, el dia assignat les posaran en comú, completant l'armadura.

Variació: Una altra opció de treball consisteix en què cada alumne realitzi les parts principals d'una armadura i, el dia assignat, cada alumne porti la seva posada, de manera que puguin organitzar un torneig o un banquet cavalleresc.

Orientacions

Si cada alumne fa una part de l'armadura de manera que el dia assignat obtinguin una completa, és molt important que cada part sigui proporcionada respecte de les altres. Per aconseguir-ho, un alumne o el professor podria actuar com a model, de manera que puguin mesurar-lo amb una cinta mètrica, per aconseguir una armadura unificada i realista.

Els materials utilitzats han de ser accessibles i fàcils d'aconseguir; es tracta que els alumnes aguditzin el seu enginy amb el que tenen a mà.

ACTIVITAT 9

(Després de la lectura): **PERSUASIÓ**

Objectius

- Augmentar la seva capacitat per expressar els seus punts de vista en gran grup.
- Augmentar la seva capacitat per parlar en públic.
- Promoure l'empatia i l'assumpció de diferents rols i punts de vista al voltant d'una mateixa realitat, com si es tractés d'un calidoscopi.
- Fomentar la capacitat per a la reflexió i extrapolació a la seva vida personal, les implicacions ètiques i idealistes que envoltem la figura i les aventures de don Quixot i els éssers que l'envolten.
- Augmentar les seves habilitats i recursos per solucionar problemes.

Descripció

Al llarg de la novel·la, el capellà i el barber i, més endavant, el llicenciat Carrasco, pretenen que don Quixot s'allunyi de les seves intencions cavalleresques i torni a la seva llar. Per fer-ho, tramen enganys i estratagemes infructuoses, fins que, finalment, Carrasco, vestit de cavaller, aconsegueix vèncer-lo en combat i fer-li complir la seva promesa de tornar a casa durant un any. En aquesta activitat, els alumnes comentaran en gran grup com perceben aquesta obsessió de don Quixot, com creuen que se senten els seus éssers estimats, com se sentirien ells si es veiessin en una situació similar, què opinen dels mitjans que utilitzen tant en Carrasco com el capellà i el barber per dissuadir-lo, si haguessin pogut fer-ho d'una altra manera, com ho haguessin fet ells, etc. En definitiva, es tracta que es posin a la pell dels diferents personatges i les seves necessitats i ho extrapolin a la seva vida quotidiana, així com que es qüestionin alguns aspectes ètics, referits a l'engany, i d'altres aspectes relacionats amb els valors i ideals que mouen a don Quixot i al seu escuder a viure les seves aventures.

13

Orientacions

Una part d'aquest comentari-debat implica la resolució de problemes i conflictes, així com la utilització de la fantasia per generar solucions no utilitzades pels personatges a

l'hora d'aconseguir el seu objectiu de tornar a don Quixot a casa seva, mentre que una altra part implica un exercici d'empatia, d'anàlisi de valors i ideals i de presa de consciència de les seves postures personals. El professor insistirà en l'existència d'aquests dos continguts diferenciats, de manera que moderi el debat perquè s'expressin i extreugin conclusions en els dos vessants.

ACTIVITAT 10

(Després de la lectura): **PRIMERA VEGADA**

Objectius

- Augmentar la seva capacitat per a la recuperació i reflexió respecte de les seves vivències significatives.
- Augmentar la presa de consciència del seu recorregut vital.
- Fomentar l'expressió oral expositiva.
- Fomentar la presa de contacte amb les seves emocions mentre evoquen un record significatiu.
- Promoure la conversa íntima i el fet de compartir experiències profundes.

Descripció

Quan don Quixot i en Sanxo arriben a Barcelona, veuen el mar per primera vegada. En aquesta activitat, els alumnes podran recordar i compartir amb la resta de companys la primera vegada que van viure una experiència significativa, sigui del tipus que sigui. Per exemple: "La primera vegada que vaig veure al meu germà petit, la primera vegada que vaig anar al cine, la primera vegada que vaig anar al col·legi, la primera vegada que vaig sortir sol a fer un encàrrec, la primera vegada que vaig dormir a la meva casa actual", etc.

15

Orientacions

La vida està formada de moltíssimes primeres vegades; en realitat, cada instant que vivim és una primera vegada. Però això potser és massa metafísic per a introduir-ho en una aula de primària. El que ens interessa és que cada alumne sigui capaç d'identificar en el seu recorregut vital alguna primera vegada que recordi. El fet que la recordi ens servirà per inferir que va ser significativa. Si algun alumne es queda bloquejat o insisteix en no recordar cap esdeveniment, el professor li invitarà a inventar-se'l.